

MATTEUS is een variant van MATTHEUS

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

- 1] Gaat terug op de Hebreeuwse naam: Mattathias = 'Geschenk van God'.
- 2] In de middeleeuwen vertaalde men deze naam soms met 'Kleine', 'Bescheidene'. Hoe men aan deze uitleg kwam, is niet duidelijk.

*

Mattheus (ook **Levi**), **Apostel & Evangelist & Martelaar**, Ethiopië(?); † **ca 90; fest 21 september**.

Mattheus behoorde tot de twaalf apostelen die door Jezus zelf waren uitgekozen. Bij Markus en Lukas wordt hij Levi genoemd. Hij woonde in Kafarnaüm. Daar was hij tollenaar. Dat betekende dat hij als jood in dienst van de Romeinse bezetters belastinggeld opeiste van zijn eigen volksgenoten. Vaak staken dergelijke mensen een flink deel ook nog in hun eigen zak, beschermd door de Romeinen. In het evangelie staan ze niet hoog aangeschreven: meestal worden ze in één adem genoemd met zondaars. Toch laat Jezus zijn oog op hem vallen als Hij hem aan zijn geldtafeltje passeert en zegt tegen hem: "Kom, volg mij." En hij stond op en volgde Hem (Matteus 9,9-10). Sindsdien horen we niets meer over hem in de bijbel.

Hij moet ergens tussen 70 en 90 de marteldood gestorven zijn. Zijn stoffelijk overschot zou in de eeuwen daarna naar de Italiaanse plaats Salerno zijn overgebracht.

Volgens de oudste verhalen is hij de schrijver van het eerste evangelie. Na Pinksteren zou hij naar Ethiopië gegaan zijn om daar het evangelie te brengen. Hij werd daar voor het altaar gedood met een zwaard of hellebaard. Maar er is ook een andere legende, die overigens ook van Matthias wordt verteld

*

Mattheus-legende

Na de Hemelvaart van de Heer, verspreidden zich zijn apostelen. Andreas ging preken in Scythië (het gebied waar de Donau uitmondt in de Zwarte Zee) en Mattheus in Ethiopië. De Ethiopiërs stonden Mattheus niet toe dat hij ging preken. Ze rukten hem de ogen uit, sloegen hem in de boeien en wierpen hem in de gevangenis met de bedoeling om hem binnen een paar dagen ter dood te brengen. Nu verscheen een engel aan Andreas en droeg hem op naar Mattheus in Ethiopië te gaan. Maar Sint Andreas antwoordde dat hij de weg niet wist. De engel gebood hem naar de kust te gaan en daar het eerste het beste schip te pakken dat hij zou tegenkomen. Andreas haastte zich hieraan te voldoen. De boot bracht hem dankzij een gunstige wind regelrecht tot bij de stad waar Mattheus zich bevond. Onder de hoede van de engel wist Andreas tot bij de evangelist in de gevangenis door te dringen. Toen hij zag in wat voor toestand hij zich bevond, kon hij zijn tranen niet bedwingen. En zo verrichtte hij zijn gebed. De Heer verhoorde hem en gaf het gezichtsvermogen aan Mattheus terug dat hem op zo'n wrede wijze door de ongelovigen was ontnomen. Mattheus verliet nu de gevangenis en begaf zich naar Antiochië, terwijl Andreas in Ethiopië bleef. Maar toen de inwoners daar in de gaten kregen dat hij zijn vriend had weten te bevrijden, werden ze woedend; ze maakten zich van hem meester, en sleepten hem met geboeide handen door de hele stad achter zich aan. Zijn bloed liet een breed spoor achter. Temidden van dat alles hield Andreas niet op voor zijn vervolgers te bidden.

Daarmee geeft Andreas gevolg aan Jezus' vermaning: "Bemint uw vijanden en bidt voor wie u vervolgen" (Mattheus 5,44). Bovendien had Jezus deze woorden zelf waargemaakt, toen hij nog op kruis bad tot de Vader: "Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen" (Lukas 23,34). Trouwens in hun lijden omwille van het evangelie herinneren zowel Mattheus als Andreas aan Jezus zelf.

Het gevolg was, dat Andreas de Ethiopiërs uiteindelijk tot bekering wist te brengen. Toen dat was gebeurd, begaf hij zich naar Griekenland.

Tot zover de legende. Ze werd tegen het eind van de 13e eeuw op schrift gesteld door Jacobus de Voragine († 1298). Deze middeleeuwse bisschop voegt er een verrassend commentaar aan toe: hij kan de legende zelf niet geloven!

Dat is tenminste wat er verteld wordt. Maar ik voor mij heb er moeite mee dit te geloven. Want als het waar is dat Sint Mattheus pas bevrijd en genezen werd door toedoen van Sint Andreas, zou dat betekenen dat deze grote evangelist zelf niet bij machte zou zijn geweest af te smeken wat zijn broeder Andreas zo gemakkelijk voor hem wist te verkrijgen.

Dit is één van de weinige keren dat de schrijver van de Legenda Aurea, Jacobus de Voragine, een eigen commentaar levert bij de legende. Hij kan de legende maar nauwelijks geloven. Niet vanwege de ongeloofwaardige wonderen. Maar vanwege het feit dat Mattheus' gebed toch niets minder geweest zal zijn dan dat van Andreas; waarom zou het gebed van de apostel dan wel machtig genoeg geweest zijn om de evangelist te genezen en te bevrijden, en diens eigen gebed niet?

Wanneer ik daar een antwoord op moest geven, zou ik naar Jezus verwijzen, van wie ze ook gezegd hebben: "Anderen heeft Hij gered, maar zichzelf kan Hij niet redden!" (Markus 15,31). Naar mijn overtuiging wordt daarin zelfs de kern van het evangelie tot uitdrukking gebracht: een gelovige weet dat hij zichzelf niet kan redden; hij kan alleen gered worden. In dat mysterie is Jezus ons voorgegaan. Hier horen wij hoe zijn leerlingen Hem daarin hebben nagevolgd, zelfs tot verbijstering van latere gelovigen de schrijver van de Legenda Aurea.